

Doordecentralisatie als oplossing voor wat eigenlijk?

Anno 2012 staan gemeenten en basisscholen voor een geweldige opgave als het gaat om onderwijshuisvesting. Hoe organiseren we de oplossing? Daarover ging de bijeenkomst over "Doordecentralisatie en vastgoedorganisatie in breder perspectief" op 10 oktober 2012 in de Ster in Nijmegen.

De opgave rond de huisvesting van het basisonderwijs is niet eenvoudig. Uit onderzoek van Bouwstenen en bbn blijkt dat er meer dan 10 miljoen vierkante meter huisvesting beschikbaar is. Naar inschatting van de PO raad wordt 20% daarvan

niet voor onderwijs gebruikt. Door krimp en ontgroening komt er steeds meer leegstand. Bijna de helft van de voorraad is 30 jaar of ouder. Meer dan de helft presteert slecht op energiegebied. Ook op het gebied van gezondheid scoren scholen niet best, blijkt uit

onderzoek. Gezondheidsklachten, concentratieproblemen, luizen, krentenbaard, kinkhoest, voetschimmel en vieze wc's zijn in veel scholen betrekkelijk 'normale' verschijnselen.

Afslanken en opfrissen

Afslanken en opfrissen lijkt de opgave en dat is niet eenvoudig in deze tijd. Oude gebouwen van voor 1960 zijn nog wel tot woningen te transformeren, vanwege hun ligging, bouw en architectuur. Dat de woningmarkt plat ligt maakt het wel lastig. Het transformeren van de scholen tussen 1960 en 1980 is vaak problematisch en kostbaar in verband met het gebruik van asbest in die periode. Daar komt bij dat de taken en verantwoordelijkheden bij onderwijshuisvesting niet echt handig zijn verdeeld. De wetgeving op het gebied van onderwijshuisvesting is gericht op nieuwbouw en niet op verbouw of transformatie. Gemeenten en scholen hebben een taakverdeling en hanteren uitgangspunten die afwijken van hetgeen in vastgoedland gebruikelijk is. Dat maakt het voor vastgoedpartijen en beleggers ook moeilijk om in te stappen en met oplossingen te komen, aldus Arnoud Vlak, lector maatschappelijk vastgoed. Ga er maar aan staan als onderwijshuisvester.

Het balletje gaat rollen

De bijeenkomst op 10 oktober 2012 in Nijmegen was te kort om alle organisatie-vragen rond onderwijshuisvesting goed uit te diepen. Wel werd duidelijk dat onderwijshuisvesters van gemeenten en scholen het niet alleen af kunnen. Er is meer professionaliteit en vastgoedkennis nodig dan gemeenten en scholen nu in huis hebben. En een betere aansluiting bij andere partijen, principes en ontwikkelingen. Wetgevers, politiek, ouders en de markt moeten helpen om de boel vooruit te krijgen. Dat er een opgave ligt is wel duidelijk, maar de druk om er iets aan te doen moet van buiten komen. In Breda ging het balletje pas rollen toen ze met een hele bus met raadsleden langs de scholen

"Doordecentralisatie moet geen bezuinigingsinstrument zijn"

zijn gegaan. Toen kwam ook de organisatievraag goed op tafel. Hetzelfde geldt voor Nijmegen. Daar hebben gemeente en scholen inmiddels goede ervaring met doordecentralisatie. Hannie Kunst: "Doordecentralisatie is een volwassen organisatievorm. Door scholen verantwoordelijkheid te geven worden ze kostenbewuster. Je moet als gemeente verantwoordelijkheid durven loslaten. Anderzijds moeten scholen leren af te raken van hun hang naar subsidie."

Vastgoedloze voorzieningenplanning

Veel gemeenten sturen nog met vastgoed. "Dat is soms wel handig, maar het kan ook zonder, aldus Sievert Pilon van de VNG. Het komt dan wel aan op een goed voorzieningenplanning, want ook voor ouders geldt "locatie, locatie, locatie", blijkt uit de inbreng van Gjalt Jellesma van Boink, een vereniging van ouders in de kinderopvang. "Doordecentralisatie moet geen bezuinigingsinstrument zijn"; zegt Gertjan van Midden van de PO-raad. Maar een goede crisis is ook in dit dossier nooit weg, vinden een aantal aanwezigen. Dat verandert de rollen in de markt. Traditionele partijen trekken zich terug. Dat schept kansen voor nieuwe organisatievormen. Welke nieuwe organisatievormen is nog niet helder. Er is nog wat weerstand om alle marktpartijen erbij te betrekken, maar een goede case met marktpartijen om te kijken hoe dat kan werken is welkom. Over coöperaties voor onderwijshuisvesting (gespecialiseerd of met een oriëntatie in de breedte) wordt verschillend gedacht.

Nog zoeken

"Het is een zoektocht", zei Hannie Kunst, wethouder gemeente Nijmegen al in het begin. En dat is het, vinden ook andere aanwezigen. De antwoorden liggen nog niet op tafel. Veel deelnemers geven aan samen verder te willen zoeken. Bouwstenen zal faciliteren als daar behoefte aan is. Nu maar hopen dat ook scholen aanhaken, want het is toch vooral een gezamenlijke zoektocht. ◀

Over Bouwstenen

Bouwstenen is een platform van en voor bestuurders, managers en professionals in het maatschappelijk vastgoed. Doel is vinden, verbinden en vooruit komen. Bouwstenen faciliteert het platform met een gratis nieuwsbrief, professionele netwerken en ontwikkelgroepen. Voor meer informatie zie www.bouwstenenvoorsociaal.nl.

